

Ёшларимизнинг Ватанимиз келажаги учун жавобгарликни зиммасига олишга қодир бўлган, бугунги ва эртанги кунимизнинг ҳал этувчи кучига айланниб бораётгани барчамизга ғурур ва ифтихор бағишлади.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

O'zingni angla!

Hurriyat

Mustaqil gazeta

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiga boshlagan

www.uzhurriyat.uz

gazhurriyat@mail.ru

t.me/hurriyatuz

Hurriyat gazetasi

✓ ФУРУР

Кўкларга кўтариб Ўзбекистонни...

Бу олам яратилибдик, одам болалари кучли инсонларни "Алп" деганлар. Алломиши атамасининг негизида ҳам айнан шу сўз мавжуд. Жисмоний ва руҳий кувватни ўз вуқудида муштарақ айлаган қарашмон Алломишидир. Не ажабки, "Олимпия" чўйкиси, "Олимпия" атамалари шу номга ўқаш. Неча юз йилларки, дунё ахли ҳам ўз алларини Олимпия ўйинлари оркали аниқлаб олади.

Бир зарб берамиз... ҳарх фили яксон бўлгай, уғф доираси ногора шон бўлгай, жой олса чумоли гар бузим сафлардан, давлатимиз туфайли арслон бўлгай.

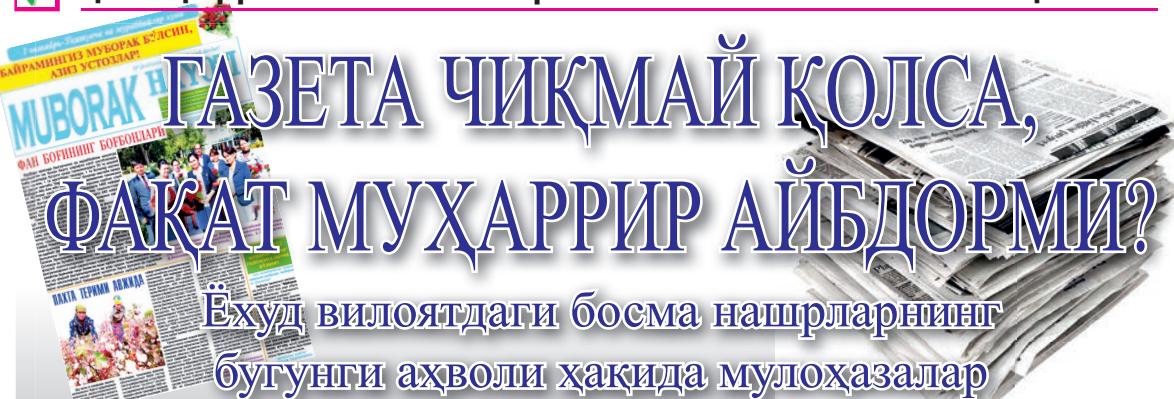
Туркйлар кучли инсонларни "Алп" деганлар. Алломиши атамасининг негизида ҳам айнан шу сўз мавжуд. Жисмоний ва руҳий кувватни ўз вуқудида муштарақ айлаган қарашмон Алломишидир. Не ажабки, "Олимпия" чўйкиси, "Олимпия" атамалари шу номга ўқаш. Неча юз йилларки, дунё ахли ҳам ўз алларини Олимпия ўйинлари оркали аниқлаб олади.

...Жойир йил шу жижати ила эсда қоялтики, дунё спорт муҳлисларининг нигоҳлари Япониянинг Токио шаҳрига қадалди. XXXII ёзи Олимпиya ўйинлари чоғида икки юздан ортиқ де-

легациялар вакиллари қаторида серкүёш Ўзбекистонимиз спортчилари ҳам кураш олиб бордилар. Вакилларимиз спортнинг 17 та тури бўйича 71 та йўлланмана асосида қатнашади. Таэквандо, дзюдо, оғир атлетика, эркин кураш ва бокс жамоалари биттадан медаль олиб беришиди. Алалхусус, алларимиз З та оптин ва 2 та бронза медалларини ќўлга киритид, дунёнинг 206 мамлакати орасида 32-уринни эгаллашди. Тақослаш жараённида воқелик янада оидинлашади.

2-6.

✓ ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ҲОКИМИ ЗОИР МИРЗАЕВ ЎҚИСИН!

Маълумки, айни когда ўзбек журналистикаси, босма нашрлар, айниска, Қашқадарё вилоятидаги нашр этилаётган купгина газеталар мөддий-маънаеий жиҳатдан жуда оғир ахволга тушish қолган. Эътиборсизлик шу даражадаки, вилоят ҳокимишига ва вилоятдаги соҳага "садаган кетай" мутасаддилар 2021 ўйл обунаси учун номига бўлса-да "тавсия этмиз" деган сўзни ҳам айтишишади. Оқибатда эса жамиятнинг кўзгуси бўлган босма нашрлар айни пайтда хира тортгулук ахволда...

"Hurriyat" газетасининг шу йил 9 июннаги 24-сонида асли мубораклик, бугун пойтаждаги яшаб, иход қилаётган шоир-журналист. Очиг Тохирининг "Муборак ҳаёти"нинг ҳаёти сўндиндими?" — дега кунимакли билан ёзган мақолосини ўқиб қондим. Бунда у газета муҳарририни ношудликда айблаяти. Мен Очиг акани тушнаман. У кишининг кизишганида ҳам жон бор. Чунки у киши бундан йиғира беш-ўттиз ийлар олдин Муборакда зўр ишлаганди. У пайтлари нефтчи ва газчиларга мускани бўлган Муборакда туман телевидениеси фаолият кўрсатади, учта босма нашр — "Муборак ҳаёти", "Халқ овози", "Ўзбекистон ёниғи-энергетики" — "Топливная энергетика Узбекистана" газетасининг ўзбек бўлими мухаррири сифатида ишлагман. Газетада истиклонларни дастлабки йилларида Муборак газни қайта ишлаш заводининг янги кувватлари бўнед этилиши, "Алан" ва "Кўкудмалок" конпарининг ўзлаширилиши, яъни мамлакат ёниғи-энергетика ресурслари мустакилигини таъминлаш ва уни мустаҳкамлаш йўлида мардоннавор меҳнат қилган нефть-газ чилиларга фоялини кенг ёритганимиз.

4-6.

✓ НУҚТАИ НАЗАР

Дунёни кўз қорачигидек асрар-авайлаш, авлоддан-авлодга мукаммал етказиш, одам зотининг зиммасидаги масъулият. Бунда Яратган Эгамнинг бизга берган буюк инояти – им-заковат, фахм-фаросат, одамийлик бурчук махмум аҳамияти касб этади. Тарих шоҳиди, им ўйлани тутган давлатлар гуллаб-яшнаган, муммоловар ақл-идорок билан ҳал этилган. Иносин тафаккури олис колдузларача етиб борган.

Исломий манбаларда Касир ибн Қайсдан қилинган кўйидаги ривоят келтирилади: "Мен Расулуллоҳ (с.а.в.)дан кўйидашаётарни эшиштдим: "Ким имл талаб қилиши ўйлани тутса, Аллоҳ унга жаннат ўйлани осон килиб кўяди. Олимга осмондаги ва ердағи зотлар, ҳамто сүедаги баликлар ҳам ис-

тиғфор айтади. Олимнинг обиддан фазли худди ойнинг бошка юлдузлардан фазлига ўхшайди. Олимлар набиylарининг меросхўрларидир. Набиylар ўзларидан динор ҳам, дирхам ҳам мерос қолдиришмаган. Улар илмиш мерос қолдиришган. Ким ўшани олса, улуг насибани олибди".

Пайтамбаримиз саҳобаларидан Абу Зар ривояя кўйлган ҳадисда бундай дейилади: "Набий соллаллоҳу алаихи әә саллам: "Олимнинг маъжисида ҳозир бўлиш минг ракам намоздан, минета камални бориб кўришадан, минета жанозада иштирок этишдан афзалдор", дедилар.

Шунда: "Е Расулуллоҳ, Қуръон тиловатидан ҳам яхшироқми?", деб сўрашиб. Пайтамбаримиз (с.а.в.) "Илм бўлмаса, Қуръон тиловати фойда берадими?", дедилар. Илм хосияти ҳақида кўп улуғ фикрлар айтган. Мустакиллигининг 30 йиллигини нишонлашса ҳозирлик кўраётган юртимиз мавзий-мавриғий ҳаётди юз берадиган салмоқли ўзгаришлар хусусида гап кетганда, шубҳасиз, Ўзбекистоннинг иммий тафаккур оламига қайтаётганини биринчи гапда тилга олини нади.

Илм, тафаккур билан янги ўйғониш сари

✓ ЮШМА ФАОЛИЯТИДАН

Наманганда матбуот анжумани ўтказилди

Наманган шаҳридаги "Ойдин плаза" меҳмонхонасининг анжуманлар залида вилоят ташқи саёд ва инвестициялар бошқармаси ҳамда Ўзбекистон Журналистлари ишодий уюшмаси Наманган вилоят бўлими томонидан матбуот анжумани ташкил этилди. Мазкур анжуманда "Тадбиркорларга яратилётган шарт-шароитлар, уларнинг ривоҷланиши ҳамда муаммоларни ҳал этишга қаратилган масалалар" мавзусига эътишади.

Анжуманда вилоятда рақобатбардош тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмларини ошириш, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни кенг жалб қилиш, инвестиция лойиҳаларининг иктиномий-иктисодий самародорлигини таъминлаш ҳамда шу асосда ююри даромадли иш ўринлари яратиб келинаётгани алоҳида таъқидланди.

4-6.

АЧЧИҚТОШ

ЭКРАН ОРҚАЛИ АСАБНИ ҚАҚШАТМАНГ!

Бугунги кунда аҳолининг кўччилик қисми ҳар куни, айниқса дам олиш кунларини телевизор қаршисида турли кўнгилочар кўрсатувлар намойишини муштоқлик билан куттишади. Айниқса, кекса ёшдағи инсонларимиз бунга кўп вақтларини сарфлашади. Ўзбекистон телевидениесининг дегарли барча каналларда кейинги пайтларда турли касалликларга шифо бўлувчи биологик фаол қўшишимлар "дори"ларнинг рекламалари узар ҳақида ёлланган мутахассисларининг фикрлари кўпчилликнинг асабига тега бошлади.

Айниқса, "Гуанжоу" клиникасини мақтобчи роликтар томошабиннинг шунчалик асабига тегади, гўё саломат юрган одамни ҳам касал қилишага ундашаётган! У ерда, яъни рекала-мада иштирок этатган касалларининг клиника ҳақидаги мақтоблари ёки ўзларининг орттирган касаллиги, бу ердан олган давоси ҳақидаги беўхшов мусика ортидан сўзлашлари томошабиннинг асабларини қақшатади. Ёшгина жувоннинг гап-сўзларини эшишиб, хотин-қизларимиз шунчалик дардигил ёки ҳамма аъзолари шикастланганмик деб, ўйлайсан. Унинг барчани шу клиникага "лутған таклиф этиши" эса янада тушади.

Этибдор қилинг, мана миллионлаб юртдошларимизга нима деймимодка:

"Гуанжоу"—зўр! Сизларнинг ҳам бу ерга келишинизни тақлиф қиласиз!"

Астаҳарулоҳ! Сизлар ҳам касал бўлиб, шу шифохонага келинглар, деялганинг?

Ахир, ўзи коронавирус ҳамманинг тинка-мадорини куритган этимайдими, энди яна "Гуанжоу"га бориб ётсимиш ҳамма?

Яхшими, зўрми, касалхона — касалхона. Бу жой бир дан олиш сиҳати ёки театр эмаски, ҳаммани тақлиф қиласанг.

Нима бўяпти ўзи? Шунча одам, минг-минг ходим ишлайдиган Миллий телерадиокомпанияда хато, гализ кетган гапларни ўзарттирадиган, тарх кирадиган, кўп конклиниф кўриб берадиган нахотки бирор киши топилмаси! Ё пулни олгандан кейин нима бўлса ҳам, шу реклама тайёрлаб узатилса, бўлдимикан? Бу ёкда 35 миллионлаб халқчи, уни ким ўйлади?

Бундан ташкари, ўзининг хасталиги, хатто геморой кўп азоб беришими бутун ҳалинин олдида галираётган отахонларни кўриб, тавба деб юборгич кепади. Андиша кәёда копди, отахон?

Айниқса, турли биологик фаол қўшичимларини реклама қилиш эса бундан ўтади. Айни, кўрсатув ёки бадий фильмлар намойини, спорт мусобақалари намойини орасида кўрсатувни

узиб томошабинни 10-15 минутлаб бир маҳсулотни эртага кеч намойиш этиши, истеъмолчинг асабларини ўйнатиш кимга керак бўлиб копди. Ёки бундай клиникаларнинг маблагларни Алибонининг хазинасидек уюлб ғтиди-ми? Бу кимларнингдир манфаатини кўзлаб қилинаётган фалати бир "режа"га ўҳшайди.

Таникли журналист Бахтиёр Ҳайдаровнинг ижтимоий тармоқдаги саҳифасидан: "ТВ соҳасининг куни "Гуанжоу..."га қолдими? Бачканапик ҳам зви биланд! Бул учун шунчалик паст кетиладими? Кал-катта эррак томошабинларга кўзини лўк киптиб: "мен грижа, простатит ..." деб гап бўшласа, асаб ўйнаётган бўйлатти. Рекламаларнинг шунчалик бемаъни бўладими? Бу—пул учун халқ, мавъизат, ахлоқ, қонун-қоиди — барисига тупуриш...га ўҳшайди! Қолаверса, мусумончиликда ўз дардини эгла дастурхон кулишдан қайтарлади...

Бир замонлар бир кинофильм бир-икки йилда бир бор намойиш этиларди. Одам соганиб кўрарди. Ҳозир эса "Қайнона" фильмини ёки "Дада"ни ҳар ийда, ҳар иккиси ҳафтада қайта-қайта кўриб ўтираверасиз. Савол туғилди, нимаболо кино этишмайдими, шу пайтатча дунёда миллионта ким ишланган смаси? Э, саралаш, намойишга тайёрлеш учун эринчокликини бу!

Рекламалар... рекламилар. Бу нафакат Ўзбекистон Миллий телерадиоканалларидан берилётган рекламилардагина эмас, хусусий телеканаллар ҳам асло пеш эмас.

"Соса-Cola" ичимлигининг рекламининг кўриб, очиги, шу ажойиб ичимликини сира ичинг келмайди. Унда: шахар, қайси бир марказий хиёбон. Бир соколли ўслирин деворга суняниб, худди бенги (минг узр) сингари турибди. Сўнг бир дона кичик шишилни колани очди-ю, ютишиб сипкоради. Шундан сўнг бу ичимлик унга шунданд "тайсир" қўладики, у эшилиб-ашилиб бир нимаболо харакатларга тушуб кетади...

Ё алхазар! Шундай ичимликларни миллий руҳда, қайфиятни кўтарирадиган тарзда тайёрлаш ҳам мумкин-ку! Ёхуд факат қанақадир "ажнабий" руҳ бўлиши керакми?

Тарбияли, маънавиятли киши "Э, рекламандиган" дейди-да, ахвол шу бўлгач.

Томошабиннинг асосий вақти беўхушов рекламилар кўришига сарфланниши эса қўяверинг. Аслида, ҳар бир тижорий роликлардан томошабинни беҳзодирши эмас, жалб қилиш санъатини қаҷон эгаллаймиз?

Хикматullo КОДИРОВ,
"Hurrigay" газетасининг
реклами ва маркетинг бўлими мудири.

МУШОҲАДА

SMSдан дўст топиш мумкинми?

Кундалик турмушишимизда телефоннинг ҳам ўрни тобора кучаймоқда. Айниқса, ёвлар ва болалар учун мўлжалланган дастурлар тобора омма-лошикоқда. Бу дастурлар ўғил-қизларга яхшигина ёрдамчи бўлиб хизмат қиласади. Сабаби, билимга чанқоқ, ёвлар кераки адабиётларни интернетдан юклаб бемалол ўқимоқдалар. Бу кула албаттани. Аммо танганнинг иккичи томони ҳам бор.

Ундан баланди бир дастурлар, ўйинлар ёшларга психология таъсири ўтказиб уларни одамови, баджоҳи килиб қўймоқда. Бундан ташкари, айни пайтада телефонларга келаётган "5252ra SMS" иборингар уз дастурларни ортиришинг. "Ўз жуфтингизни кидирисизми? ...га кўнгирок килинг" мазмундаги SMSлар ҳам ёшлар тарбиясига салбий таъсири кўрсатади. Сабаби, бир ҳабар бошқа ҳабар субхата уланни кетиши мумкин.

Бир тасаввур килиб кўнгирок кўйиш, дўст тутиниш мумкин? Ахир, чатдан топилган "дўстлар"нинг аксарияти соҳта ва қалблару кулиб-кулиб. Чин дўст оғир кунда ҳам, яхши кунда ҳам ёнингда туришиз лозим.

Аянчлиси, чатларда ёшни ҳам ўзгартириб кўйса бўлади. Айрим катта инсонлар ёшни ўзгартириб, масалан, 40 ёш бўлса 30 ёш, 25 ёш бўлса 50 ёш килиб кўрсатади. Шу таҳлилда ойлаб, йиллаб гаплашиб юришади. Суҳбатдошини алдайди. Қол-қол вальдалар бериб, учрашамиз, деган-да, алоқани узиди

кўяди. Ана энди ўзингиз айтинг, бундан кимга нима фойда? Бундан ташкари, инсон учун берилган энг бебаҳо неъмат ўз вактларини бехудага сарфлаган бўладилар.

Юкоридаги каби ҳолатлар, айниқса, вояга етмаганлар, психология мукаммал шаклланмаган ёшлар орасида кенг учрамоқда. Шулардан келиб чиқиб, телефон компламларига бир тақлиф: улар "Танишув чатларига обуна бўлинг" деган SMSларни ёшларга, айниқса, мактаби ўқувчиларига юборишмасин.

Яна бир ҳолат, фарзандларининг келжагини ўйланган ота-оналар болаларига кўпроқ турли хил бадий ва эртак китоблар олиб берсалар, максадга мувофиқ бўлади. Бундан ташкари, ўсмирларни спорт мажмумаларидаги тўғараплар олиб борисин. Шунда юртимиз ёшлари ҳам маънан, ҳам жисмонан бақувват бўлиб ўсади.

Эн асосий масалалардан бири, оилада тўғри маънавий мухит шаклланган бўлиши керак. Ҳар куни ота-оналар фарзандларини "эркин назорат" қилишларни лозим. Янни, уни кимла, буни қимла деб катъий терраб эмас, балки "Буни кипсанг эмон буллади" деб мисоллар билан тушунтиришлари зарур. Шунда ёшларга хар қандай ёвуз кўзлар, "Танишайлик" қабилидаги SMSлар салбий таъсири кўрсатмайди. Зоро, юртимиз келажаги ёшлар кўлида. Шундай экан, уларни асрар, барча имкониятлар эшигини кенг очиб берисимиз керак.

Муҳаммадодик ТЎРАЕВ.

БУГУННИНГ ГАПИ

■ Коронавирус... ким айбдор: одамми ёки кўршапалак?

■ БМТ хулосасига кўра, пандемия Иккичи жаҳон урушидан кейинги энг йирик синовдир.

■ Пандемия мавжуд экан, хотиржам бўлолмаймиз.

■ "Умидни узманг, умидни ўлдирманг, шунда вирус сизни енголмайди".

Олимларнинг изланиши натижалари кўра кўршапалаклар ер юзида 50 милион йилдан ортикрок доллар наф кептиради, 500 дан ортик ўсимликларни топтиради. Аммо таъсири кўршапалаклар ёрдамда чангларни коронавирус беморларини даволаш учун 3600 ўринни максус шифохона кўриб битказилди ва замонавии тибий асбоб-усуналар билан жиҳозланниб, фойдаланишга топширилди. Хомиладор она-болалар муҳофазаси учун бўллар ташкил килинди.

Ана шундай махсус шифохоналар Нукус, Самарқанд шахарлари хамда Термиз ва Поп, Юқори Чирчик туманларидан барпо этилди.

Буларга кўшимча ҳолда 58 та сараш-таксимлаш марказларидан 15 миннага ўриннижумладан, 1225 та реанимация ўриниши ташкил этилди, уларни беморларини даволаш ишларига Хитой, Россия, Корея, Туркия ва Германия давлатларидан келган 140 дан ортик мутахассислар иштирок этиши ҳаётта умид кўзларини тикиб турган ҳар бир беморнинг ўзиги бўлди. Орка ҳовлида курилган кислород станцияси тинимиз ишлайди. Ушбу кис-

СИНАЛАЁТГАН РУҲИЯТ

Ёки шифоҳонада ёзилган қайдлар

Мен кўнглимдан кечган бу ўйларни Тошкент вилояти юқумли касалликлар шифоҳонасида, тўғрироғи, вақтиналини касаллигини саловашга ихтиослаштирилган маскандага қозогта туширайман.

Бир ойлайдан бир пайтнинг ўзида беш киши бемормиз. Кўбевим, ҳалини ишга турсанда, ҳомиладор кимни ўзинида. Жойи танқислиги учун турмуш ўртогим да мен Тошкент вилоятининг Чирчик шахрида жойлашган касалхонада... Вирус жон-жади билан бигза қарши курашади. Нафас олиш ускунларни бир дақига ўтиришади. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорлар вужудимиздаги кўшичима касалликларнинг ковид кутуси билан юзга килишади. Тўхтосим мосулажалар. ... Ҳар бир яйломаймиздаги кўнишларни курилди. Ташкис: коронавирус, иккиси томонлама пневмония. Овакт яйломаймиз, кўнгил беҳзурлиги жонни сууриб оғлуди... Шифоқорл

СУРАТ ВА СИЙРАТ

Шоислом Шомухамедов. Бу номни юртимизда ўзини зиёлпиман деган одам билмаслиги мумкин эмас. Чунки машхур шарқшунос олим, филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Фирдавсий номидаги халқаро мукофот сонирдори, таржимон ва адаб Шоислом Шомухамедовни том маънода аллома инсонларден эди десак, хото бўлмайди. Узот ҳаёт бўлганида бу ўти бир аср — 100 ёшига тўлган бўлди.

Олим 1921 ўйининг 16 апрелида Тошкенттада туғилган, 1941-1942 ўйларда Иккичи жаҳон урушида қатнашган, умрими илм-фанга, адабиётига бахшида этган киши эди. Бир нечта тилларни мукаммал билган олим, Умар Ҳайён руబойларини она тилимизга қандай моҳирона таржима қилиган бўлса, Фирдавсийнинг "Шохнома" асарини ҳам ўзбек тилини ўзгаришади.

Олим 90 га яқин китоблар муаллифи бўлиб, форс тили, форс адабиёти, Эрон адабиёти ва форс маданиятига оид қатор дарслукларнинг ҳам муаллифи бўй.

Қўйида улуг олимни ёд этиб у кишининг шогирдларидан бўлган, аммо бугун ўзлари ҳам катта устоз, муборак ёшларга етган Ҳамиджон Ҳомидий домланинг бар гўзлар мақолосини чоп этиштанимиздан маннумиз.

Ўйламики, азиз муштарилиаримиз, айниқса, ўшлар элимизнинг улуг ижодкорларидан бўлган Шоислом Махмудович Шомухамедов ҳаётни ва ижоди ҳақида ибратли маълумотларга эга бўладигар.

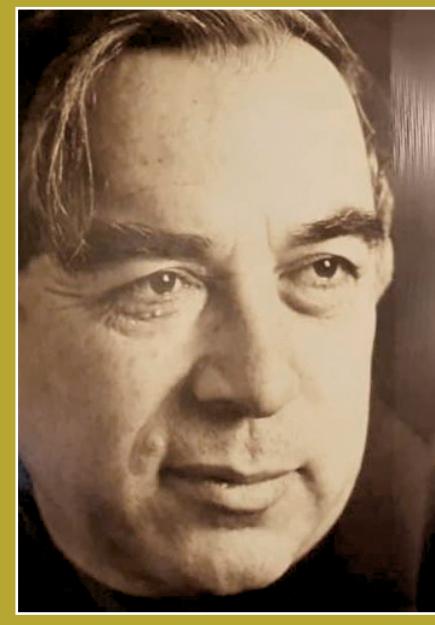
Тахририят.

Бунга 54 йил бўлди. Ўшанда 1967 йилнинг мартаи эди. Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги гуманитар фанлар бўйича илмий даражалар берishiغا шарқшунослашган Кенгаш менинг номзодлик диссертацияга машхур шарқшунос, филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Халқаро Фирдавсий мукофоти сонирдори, нозиктабади адаб Шоислом Шомухамедовни расмий оппонент килиб белгилади.

Минг истиҳола билан ёнларига борганимда:

— Яхши мавзуни танлабсиз. Мендан устозингиз Натан Маллаевга салом айтинг, тақриз 15 кунда тайёр

ДУНЁНИ ЎЗБЕКЧА СЎЙЛАТГАН АЛЛОМА

дай бўлди, Навоий мероси ҳамда форсий тилдаги бадий ижод маҳсулларини жиддий ўргана бошладим, таржималар килиш, унор асосида, мажмуалар, гулдасталар тузишга киришдим. Бу орада Шарқ адабиёти ихтисослиги бўйича филология фанлари номзоди, деган илмий даражани соҳиб бўлдим. 60-йилларнинг ўрталаридан бошлаб бирин-кетин "Эҳсон Табарий", "Ҳақиқат излаб", "Умар Ҳайём", "Абдурахмон Жомий", "Форс-тожик адабиёти класиклари", "Саъдий Шерозий", "Маликуш-шаро Бахор", "Форс-тожик адабиёти класиклари ижодида гуманизм", "Амир Ҳусрав Дехлавий" сингари рисолаларим, монографияларим, кўплаб мақолаларим, таржималарим алоҳида китоб шаклида чоп этилди; 1969 йилда форсий тилдаги адабиёт ихтисослиги бўйича фан доктори деган илмий даражани олиши муввафак бўлдим. Ҳамма китобларимдаги таҳлилил жалб этилган мисолларни аспастхат матнлардан қидириб, топиб, ўзим ўтирганиман.

Ўша йиллари Тошкент давлат бадий адабиёт нашриёти хуzuрида "Шарқ ҳалқлари адабиёти" таҳририяни ташкил қилинди ва уни бошқариш ҳам менинг зимишмада бўлди. Бутун фаолиятимни Шарқ адабиётини, хусусан, форс-тожик адабиёти инжуларини ўзбек ҳалқининг мъявивий мулкига айлантиришга сафарбар этдим. Натижада улуг шоир Рудакийдан тортиб деярли барча классик форсигуй шоирларнинг ижодий мероси таржима қилиниб, чоп этилди; кўп-

Мирий варианти оригинал асар. Шундан сўнг мен "Шохнома" таржимасига тараддуд кўра бошладим. Бундай қарасам, ушбу улкан ишни бир ўзим уddaлашм имушкот кўринди. Натижада баҳирли комушга доимий ҳамкорларим, форсий тилдаги шеъриятнинг билагонлари, атоқли шоирлар Жуманиёз Жабборов, Назармат ҳамда Ҳамид Гуломларни жалб этдим. Бир неча иллаб заҳмат түфайли "Шохнома"дек улкан китобхонлари шеърий таржимаси ўзбек китобхонларни кўлига етди...

— Маълумки, китобнинг биринчи жилди таржимаси тўлалигида сизнинг қаламинизга мансуб. Ушбу ўёғимларда Фирдавсийга хос жанганомавислик услубини, бадий тасвирда ўта муболагали ва қабарилини, ҳар бир достон мухаддимаси ва хотимасидаги пандономалик руҳини маҳорат билан ифодалай олгангиз. Асар илм-адаб ахли томонидан илк кутуб олинди ва тез тарқалиб, ноёб китобга айланди.

— Кейинги йилларда ҳам "Гуманизм — абдийлик ялови", "Хазиналар жилоси", "Эпос", "Форс-тожик адабиёти тарихи", "Шох китоб ва унинг муаллифи", "Ҳақонин мафтун этган адабиёт" сингари китобларим, кўплаб янги таржималарим эълон қилинди; комусларда, тўплам ва журнallарда чоп этилган мақолаларимдан сон-саноқзис. Шарқ шеърияти поэтикасига доир тадқиқотларим ҳам анчагина. Қўриниб турибдик, буарнинг барчаси шеърияти, бадий адабиёти мөхрим, маънавий этийёкин такосози экан.

Ростини айтсан, мен адабиёти эрта кира бошлаганин. Янъи, ўрта мактабда ўқиб юрганимдаёк шеър машқ қилиб юрадим. Бир куни Шчоро, Чапаев ҳамда Лазолар ҳақида халқ қархонлигини мадҳетувчи шеър ёздим-да, болалар газетасига жўнатдим. Орадан кун ўтмай, редакциядан "Уч ҳархон ҳақида битта шеър ёзибиз", деган танбехнамо жавоб келди. Шундан сўнг, ўзим шеър ёзиб, ўзим ўқиб юрадиган, батзан ошик дўстларимга бир байт, иккича ёзиб берадиган бўлдим.

Узлукис илмий изланишлар, Жаҳон адабиёти неъматларидан бир неча минг байт таржима килишим калбим тўридаги кўнха этийёни ўйтотди, жунбушга келтириди. Табиий иқтидор, кўп йиллик тажриби ўз хосилини бера бошлади, бир қанча ибратори муз хикоялар, рубойлар, шеърлар, газаллар битдим. Улар "Вакъ", "Рубойлар", "Гулбог", "Гулбог сайри", "Одам борки", "Гулбог насиими", "Дурданалар" номи билан китобхонлар ҳукмiga ҳавола қилинган.

— Шоҳидларинеиздан кўнглинеиз тўлдадими? Шарқшунослигимизнинг ҳозирги аҳволи ва истикболи ҳақида фикринизни бўлтмоқчи эдим.

— Қўриб беш йилдан зиёдки олий ўкув юртларida талабаларга дарс бераман, аспиранлар, докторанту тадқиқотчиларга раҳнамолик қиласаман. Демак, шоҳидларим жуда бисер. Улар орасида академиклар, профессорлар, давлат ва жамоатар арабоблари ҳам бор. Шоҳидлар ҳақида гап кетса, ушбу рубой эсмига тушаверади:

Шоҳидлар ҳам мисли болалар:
Бор-бўғинени сендан оларлар.
Баъзилари кўкка кўтараса,
Баъзилари лойга қорарлар...

Худога минг қатла шукрим, менинг барча шоҳидларим кўкка кўтарувчilar, эъзозловчilar бўлиб чиқиши. Ҳаммалари менинг ўйлумни тушибган. Ватаннимиз шарқшунослигига улкан хисса кўшиб юришибди. Уларнинг ҳам мендек пири бадавлат булишларини, шоҳидларни эса менинг шоҳидларимдек садоқатли ва меҳрибон чиқишини истайман. Шарқшунослик мураккаб фан. Зероки, Шарқ ҳалқлари ибтидисида турганимиз XXI аср тарихида ҳам мухим ўрин тутида. Дунё таамаддунида уларнинг нуғузи тобошко мадданини таҳдидига келди. Булнинг барси адабиёт ва санъатда ҳам ўз инъикосини топади. Уларнинг ҳаётни, иктисоли, маърифати, бугунги интилишларини ҳар томонлама идюн этиш лозим. Ҳозир имкониятлар кенгайиб, шароитлар яхшиланиб бормоқда. Интернет тизимишни ўзи бу имконияни нақадади улкан эканлигини кўрсатмоқда. Демак шарқшунослигимиз юксалиб бориши шубҳасиз. Унинг ютуклини Ватан истиқболига хизмат қилдириш шоҳидларнинг истиқболдаги вазифаси, деб билимаман.

***

... 2006 йили устоз рубойларни Умар Ҳайём рубойларни билан бир жилда (Нашр учун масъул — Минхижоддин Ҳайдар. Тузувчи — Алишер Шомухамедов) нашр килинди. Тошкент давлат Шарқшунослигига улкан хисса кўшиб юришибди. Уларнинг ҳам мендек пири бадавлат булишларини, шоҳидларни эса менинг шоҳидларимдек садоқатли ва меҳрибон чиқишини истайман. Шарқшунослик мураккаб фан. Зероки, Шарқ ҳалқлари ибтидисида турганимиз XXI аср тарихида ҳам мухим ўрин тутида. Дунё таамаддунида уларнинг нуғузи тобошко мадданини таҳдидига келди. Булнинг барси адабиёт ва санъатда ҳам ўз инъикосини топади. Уларнинг ҳаётни, иктисоли, маърифати, бугунги интилишларини ҳар томонлама идюн этиш лозим. Ҳозир имкониятлар кенгайиб, шароитлар яхшиланиб бормоқда. Интернет тизимишни ўзи бу имконияни нақадади улкан эканлигини кўрсатмоқда. Демак шарқшунослигимиз юксалиб бориши шубҳасиз. Унинг ютуклини Ватан истиқболига хизмат қилдириш шоҳидларнинг истиқболдаги вазифаси, деб билимаман.

Лекин ўғиллари "ҳозир мавриди эмас, яна сим қоқарсиз" деб учрашувни орқага сурдилар. Ҳайҳот, замонамизнинг буюк алломаси мана орамизда ўйк. Аммо иши илмий асарлари, бадий иҳодлари, энг муҳими факат Шомухамедовга хос маърифатга иғтириплар яхши хислатлар билан бигиза хамнафас. Зероки, устозингиз севган устози буюк Ҳофиз Шерозий: кимда ким бу оламда яхшиликларни кўлган бўлса ҳам турнирни таҳдидига келди.

Ҳаёт ҳам мурakkab, ҳам қизи. Зероки, баъзи асарларини яратилишида турмушдаги бирон бир турткы ёки бирон киши сабаб бўлди. Кунлардан бир кун халқ шоҳиримиз, Ўзбекистон Ҳақаромон Эркин Воҳидов: "Шохнома" дунёдаги деярли барча ҳалқларни кўлган. Айтишади-ку, буюклар руҳини ўззозлаган одам асло кам бўлмайди.

— Олтмишинчи ўйларда сиз форс-тожик адабиёти тарихини жиддий ўрганишига киришиб, кўплаб тадқиқотлар, бир қанча шоирларни ўзбек тилида илк бор анча мукаммал таржима ҳолини яратдиганди. Ўнлаб форсий ўғидлар асарларини таржима килишиб, чоп этиштингиз ёки шундай жараёна бошкош бўлдингиз. Бу кимга ижодий ҳодиса маънавий эхтимали ёки замона тақососими?

— Дорилфунунни тугатгач, кафедрага ишга олиб қолиши. Ана ушанда бутун озуларим амалга ошган-

ХОРИЖДА

БМТ: ГЛОБАЛ ИСИШ ЖАДАЛЛАШМОҚДА

БМТ Женевада эълон қилинган иқлим бўйича экспертлар ҳукуматлараро гурухи ҳисоботида иқлим ўзгариши сайдермасининг барча минтақаларида кузатилиши ва бу жараён тобора кучайиб, унинг оқибатларидан инсониятни огоҳликка қақирида.

Инсон фаолияти билан бўлигларо глобал исиш сайдермасининг барча минтақаларида об-ҳавонинг кескин ўзгаришига олиб келди. Олимларнинг фикрича, сайдермасининг бутун иқлими тизими ўзгаришлар бормоқда ва бу ўзгаришлар атмосферага, денгизларга, ернинг муз қатламларига ва тупрок юзасига ўз таъсирини ўтказмоқда. Бу ўзгаришларнинг кўпли тузатиб бўлмайдиган фохиага олиб келиши таҳмин килинмоқда.

Бироқ ҳисобот муаллифлари, 66 мамлакатнинг 234 нафар эксперти, инсониятни ўзгариши ижобий ҳолатигига ҳали ҳам ишонишади. Бунинг учун зарарли маддадларнинг, жумладан, иссиқона газларининг глоҳи чиқинидарини камайтириши, шу орқали қисқа вақт ичидаги сифатини сезиларни дараҷада яхшилаш ва глобал ҳароратни барқарорлаштириш мумкин.

БМТ Бош котиби Антонио Гутеришининг сўзларига кўра, бу ҳисобот бутун инсониятни огоҳлантируви сигнандир.

АФГОНИСТОН: БОЛАЛАР ҲАЁТИ
ХАВФ ОСТИДА

Афғонистондаги болалар ва аёллар ҳаёти ҳар дақиқада хаев остида. Матъумотларга кўра, охирги ойларда Гильменд, Қандоҳор ва Ҳирот вилоятларига ўюштирилган ҳужумлар оқибатида камид 1000 киши ҳалол бўлди.

БМТнинг Гуманитар ёрдам бўйича координатори Мартин Гриффитс ўз бадёнида, бу ходисадан "чуқур ҳавотида" эженини айтйиб: "Бугун мен БМТ Бош котиби ва Хавфсизлик, Кенгаш аъзоларига кўшилиб, тинч ахолига ҳужумларни тўхтатишга қақираман", деган эди.

ЮНИСЕФ ҳам Афғонистондаги вазият ёмонлаштирилганда ҳавотир ва норозилигини билдиридан: охирги 72 соат ичидаги қамидордан камид 20 нафар бола ўлган, 130 нафари жароҳатланган, Пакистондаги вилоятда беш нафар воғига етмаган бола жерган, уч нафари ярапланган. "Бу шунчаки ракам эмас. Ҳар бир ўлим ва жисмоний заҳмат — бу фоҳия. Улар кинингизни севимли ўғиллари ва қизлари, ака-укалари, қариндошлари ва дўстлари эди. Үруштаётган томонлар бу болалар ҳуқуқларини химоя қилишни бузишида ва ҳалқаро қонунларни эътиборсиз қолдиришид", дейилади ЮНИСЕФ баёни.

ТОЛИБОНЛАР АҚШ ТАКЛИФИНИ
РАД ЭТДИ

"РИА

НАБИРАМ БИЛАН СУХБАТ

КҮНГИЛ МУЛКИ

Неварам Тошкенттада – университеттада таҳсил олади. Таътил кунларининг бирда ҳозирги ёшларнинг билим даражасини ўзимча синаш учун уни гапга солдим:

— Адабиёт назариясини қайси китоб ўрганингизлар?

— “Адабиёт назарияси”, деган дарсларик бор экан ўзи, бобо. Домлаларимиз шу китобни ўқинчлар, деди, ўқияпмиз.

— Яхши эканими?

— Яхши.

— Хўш, нимаси яхши экан, айт-чи...

— ...

— “Адабиёт назарияси” дейсану, адабиёттинг ўзини ўқимайсизларда. Масалан, Пайтамбаримиз ҳадисларидан сабок берилгаттими?

— Ҳадисларинг адабиётга нима алоқаси бор?

— Эна биринчи адабиёт назарияси ҳадисларда билсанг, яъни Пайтамбаримиз Мухаммад Мустафо соллалоҳу алаиҳи ва салламинг муборак қаломларидир. Дунёда бундан улуғроқ илим ҳам, фан ҳам ўйк бингандими? Набирам индамади, балки менга ҳайрон бўлиб қаради.

Сўнг Тавҳид фақатигина “La ilaha illallah” калимасидан-да иборат эмаслиги ҳакида ўзимни босламай узоқ гапидар, у на-моҳон талаба сифатидаги одоб билан менинг кийиб-пишишларимга қараб, жим ўтириди.

— Нимаики ёсанг, нимаики иш қиссанг, кўз олдингда доим ҳадислар турсин, чунки муборак ҳадисларда одамзод бўласи дуч кепадиган ҳамма саволларга жавоб берилган. Сен билан бизнинг вазифасиз у камолларига — ҷашмадек улуг маърифатга амал киммокдир. Бунинг учун уларни сўнгизи муҳаббат билан ўрганмоқ, тақор-тақор ўқимоқ керак. Ҳадисларни сен кекаю кундуз, ҳатто тушингда ҳам... ўқишинг керак. Мұхаббатинг шу даражага етискини, ҳадислар кўнглингга келиши билан кўзларингдан тиркира ёш чиқиб, кўксинг икига бўлниб кетадигандай бўлаверсин, билдингни? Кўзимдинг ёшининг хурматини қилибми неварам бу сафар “тушундим!”, — деди.

— Тушунган бўлсанг... Шундан кейин сен бошқача ёза бошлайсан. Биласанми, тўғри сўзининг гавҳари, оҳанграбоси бўлади. Ҳар бир одамда нурафшон ёруғика мойиллик бор. Шунинг учун улар ёзганларнинг ўқиб дил роҳатини тудидар. Ҳаммамиз ҳам оловга қўлимизни тутиб, исинишни яхши қўрамиз, аммо њеч ким ўзининг... аввал ўти,

сўнг олов бўлишини истамайди. “Њеч ким”, деганим нотўғри, бу дунёда оловдай ёниб ётган одамлар кўп ва ўшалар туфайли бизнинг кўнгилларимиз музлаб, тўйнлаб қолгани йўқ. Ана шундайд зотлардан бири Шоҳ Машраб ҳазратлари эди. Яна бири шоир Рауф Парфи.

Шоҳ Машраб — илоҳий зот эди. Авлиё бўулган зот. Оғиздан чиқкан гап амалга ошганда. Ҳатто уз қотили — Балх ҳокимиға қараб: “Сен менга ҳозир иззат-икром кўрсатиб, меҳмон қиласысан. Аммо қотилим ҳам ўзинг бўласан”, — деб айтган.

Ва шундайд бўлди ҳам.

Укиш ва укиш керак буларни. Чунки Машраб ғазаллари нақадар улуг сўз санъати билан битилган. У ҳатто ёзганларини тириклигига тўплаб девон ҳам тузган шоир эмас. Машраб шеърлари ҳалқ кўнглидан жой олган, одамлар ўқиб, тилдан-тилга кўчиб юраги. Машраб чинакам ошиқ, Ҳакнинг ошиги эди! Рауф Парфи ҳам — ошиқ, дил ошиғи, руҳият мусаввири эди.

Шоир Рауф Парфи билан кўп сухбат курганман. У 1996 йилнинг ёзида Деновда бир неча кун меҳмон бўлган эди. Денов тумани собиқ ҳокими Тилло Менглиев (охират обод бўлсин ҳар иккисининг) шоирга кўп эҳтиром кўрсатдилар. Ўша йиллари мен Денов туманинг ҳокимининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлардид. Рауф Парфининг Денов сафарида ҳамроҳлик қиласынган.

Биз бу тўрт кунлик дунёда уйимизни, машиналарни... нақшлашга зўр берамиш, Рауф Парфи эса юрагига нақи берди, шунинг учун шоир битган ҳар бир китоби менинг кўзимга жавохир тўла сандиқка ўхшаб кўринди.

Бирорнинг кимлигини билмоқчи бўлсанг, уни тинглаб, сухбатлашиб кўр, дейшидади. 1970 йилда ёзилиб, 1975 йили “Хотирад” китобига кирган “Шоир”, деган шеърида Рауф Парфи ўзининг бу дунёдаги вазифаси ва ўрнини аниқ кўрсатиб кўйган:

...Не эллар ва танлар гулханда ёниб,
Шоир кўз ўнгидан ўтади бир-бир,
Барчанинг дардини ўзига олиб,
Мажнун бўйбўл юрар шунинг-чун шоир.
Ҳали бўғизларда бўғилар нафас,
Эски яралардан чак-чак томар кон.
Шоирни кўйлатган табиат эмас,
Шоирни кўйлатган ҳазрати Инсон.
Тиккандир жонини ватанига у,
Бу сўз қаршисида титрама, эй жон.
Юзма-юз келгандек гўё ўт ва сув,

Юзма-юз келодир шоир ва замон.
Буюк эътиқоддор бу даҳр аро ўйл,
Буюк эътиқоддор муборак шлҳом.
Шоир юрагида очилмаган гул,
Шоир юрагида собит интиқом.

Шеър “Абдуллажонга”, дейилгани билан, гап шоирнинг ўзи ҳақида эди. Шоир ва Замоннинг ўт билан сувдай эканлигини овоза килмоқ учун бағишлаб шунчаки ҷалғитувчи калқон вазифасини ўтаганинги фахмамоқ учун кўп ақр шарт эмас. Рауф Парфи шундай в бошқа ваддаларининг устидан чиқди — то умрининг охиригача ўзи эгаллаган, минг машақатлар билан забт этган марралардан бир кадам ҳам чекинмади. Шеърият чўқисида собит қолди.

Ёши эллиқдан ўтган шоир аҳволини мана бундай баён қилган эди:

“Саҳроларнинг подшоси қани?
Қани ёшишиллаған ёёуз илонлар?
Наҳотки бир ўзим қолдим саҳрова”.

Биласанми, бу ёлғизлик одамни ҳаволантиради. Ёки шоир шўро салтанатининг энг гуллаган 1983 йили ёзган “Абдулҳамид Чўлпонга мухаммас”ига бир эътибор қилиб кўргина:

“Юзлашдинг балоларга аламлар
иҷара кўзлашдинг,
Ўзинг куйдинг, ўзине ёндине
ўзгаплар ҳақи ўзлашдинг.
Бу кул бозорида изғиб қумрилар
каби бўзлашдинг,
Кўнгил, сен бунчалар кишинанлар
билин дўстлашдинг.
На фарёдинг, на додинг бор,
нечун сен бунча сустлашдинг,
Кўзимеа ҳоқи туроним,
озодлик гарди инмасми,
Бу кунлардан умид ўйқуми?
Йўлларинг қаро тунмасми,
Ҳазон бўлған баҳор сенми,
нишон хурлиқдан унмасми,
Ҳақорат дилни оғримас,
тубанлик мангу тинмасми,

Кишиналар парчаланмасми,
қиличлар энди синмасми?
Аллоҳ, Аллоҳ ўигларсан
булутдек багри сўзонсан,
Мунаварсан, мукаррамсан,
рисолат тугида шонсан.
Сен Каъбамсан – Туркистонсан,
хунумсан сен ахир қонсан,
Тириксан, ўлмагонсан,
сен-да одам, сен-да инсонсан,
Бўйин эмма, кишина кийма-ки
сен ҳам хур түғилғонсан”.

Кўряпсанми, бундай сатрларни битмоқ учун факат шоир бўлишининг ўзи жуда камлиқ қиласи: Саҳрода... Ёлғиз қолиш эса аслида саодатdir. Қанчадан-қанча истеъоддлар бу... Саодатнинг... юкини кўтапроймай — моддий олам азоб үкубатлари, йўқчиликлар, камситишлар, оёғости бўлишлар, эътиборсизликлар ва бундан бошқа кўп ташвишларга чидамасдан шайтоннинг лашкарига кўшилиб кетди.

Рауф Парфи “Наҳотки бир ўзим қолдим саҳрова”, деб балки ана шундайд ўйқотишларни назарда тутмадимилик? Рауф Парфи шеър ўқигандага деворга ҳам жон киради. Рауф Парфининг нақадар буюк шоирларигини, нақадар улуг инсонлигини бирорларга тушунарни килиб тушунтириб беролмаслигим баририб батъян менга алам қиласи. Рауф Парфи ўта миллий шоир бўлганлиги учун ҳам... умуминсонийдир, шунинг учун, у бирон марта ўзбекни, Ўзбекистонни бошқа миллатлардан, бошқа давлатлардан баланд кўрмайди, яъни, айрим замондошлирга ўшаш миллатга ва мамлакатга муҳаббатини кўрсатмоқлик учун миллатчилик қиласиди.

У дунёга теран кўз билан қараб, хурлик ва озодлик руҳини ҳар бир миллатдошимиз қалбига сингдирмоқни ният қилган эди.

Шоирнинг бу эстетик концепцияси Пайтамбаримиз Мухаммад Мустафо соллалоҳу алаиҳи ва салламинг “Арабнинг ажамдан афзаллиги ўй – қайсисида тақво кучли бўлса, ўша афзандир”, деган муборак ҳадислари билан барқарорлашадигандек. Неварамга адабиёт ҳақида яна кўп гапларни айтиб бердим. Унинг кўзлашида учкунни кўргандай бўлдим!

Тоштемир ТУРДИЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият
ходими.

Сизнинг автомобилингиз - сизнинг қулийлигиниз

Автокредит - 24%
4 йил муддатга

Respublika Ixtisoslashtirilgan
Urologiya Ilmiy-amaliy Tibbiyot
Markazi

Соғлиқни сақлаш вазирининг
2021 йил 19 июлдаги 172-сонли
“2021-2022 ўқув йилида КЛИНИК ОРДИНАТУРА
(РЕЗИДЕНТУРА)ГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА”ги
буйруғи билан Республика ихтисослаштирилган
Урология илмий-амалий тиббиёт Марказига ҳокимлик
тўлов-контракти асосида 13 та мақсадли ўринлар
ажратилганлигини маълум қиласи.

Тўлиқ маълумотлар марказ сайти (rscu.uz)да
берилган.

Мурожаат учун телефон : 97 775 8111

ШЕЪРИЯТ

Зулфия МУМИНОВА

Ватан

Сенга пахта керак — деб ўйлаганман. Пахта териб, кўсак чувиган мэнман. Ўзимдан оғирлор қопни кўтариб, Совуқ ёмғирларда увиган мэнман. Аччиқ аёзларда тарс-тарс ёрилган, Лабим айтгомади дил дардларимни. Қор ёқкан эгатнинг бир чеккасида, Ёқуб исинганман шеър дафтариими. Энди ёшим ўтган, хусн ҳам кетган, Жоним шубҳа қимла садоқатимга. Ватан, сени қанча севайн Ватан, Қандай ишонтирай мұхаббатимга! "Сочи узун қызы" — деб аташар эди, Далага сочили гавҳар сочларим. Бир томчи ўсмага зор-зор тўкилди, Қорабахмал қошиб — қалдиргочарим. "Ватан бу — пахта" деб алдашиб мени, Чанг ютганиларим рост, тош ўтганиларим рост. Сенинг номинг айтса лойларга ботиб, Сенинг номинг айтса, тиз ўкканиларим рост. Энди ёшиш ўтган, чирой ҳам кетган, Жоним шубҳа қимла садоқатимга. Ватан, сени қанча севайн Ватан, Қандай ишонтирай мұхаббатимга?! Үзоқлашиб борар менги билдиримай, Яратган ёнига қайтарим — хаёт. Йиллар юнг беттага кўзичокларим, Бўри оралаган отарим — хаёт. Оккушлар чиркираб учган хотираим - Танчада қунишган қышларимикан? Марварид оқтулгар — кўз ёшиими ё, Бирма — бир тўкилган тишларимикан? Энди ёшим ўтган, чирой ҳам кетган, Жоним шубҳа қимла садоқатимга. Ватан, сени қанча севайн Ватан, Қандай ишонтирай мұхаббатимга?!

Менинг боболарим у
диёрларда

(Муқаддас ҳоклари Афғонистонда
қолган улуг боболарим хотираисига
бағишлайман.)

Олдузли хаёллар суреб ётуплар,
Ким билан сұхbatлар куриб ётуплар,
Жонини Жабборга береб ётуплар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Жонимга айланни бўлган бу даргоҳ,
Хар кеч қулогимда Бобур чеккан оҳ,
Унга жоним фидо навзамбилилоҳ,
Менинг боболарим у диёрларда.

Мангу йиглаб ётган булоқлар — кўзлар
Янтоқлар тагида йигланған қылар —
Навоий қабрида гуллаган сўзлар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Ақлига эгилган ойлар, осмонлар,
Олтинга топилмас китоб қаронлар,
Давлатли сultonлар, чин мусулмонлар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Мен борсам, зиёрат давонин ўпсам,
Машрабнинг ёрилган товонин ўпсам,
Чопони синтаган бўронин ўпсам,
Менинг боболарим у диёрларда.

Бошга салла қилиб тўфонларини,
Инсофга қақирган бўронларини,
Кўмда қаср қилган армонларини,
Менинг боболарим у диёрларда.

Бир ёнда Беруний, бир ёнда Машраб,
Бири им талаб, бири шеър талаб,
Шайтон базмларга кўймас ҳам қараб,
Менинг боболарим у диёрларда.

Имон, эътиқодла кўкларга учган,
Мехру мұхаббатла дунёни кучган,
Амудан йўлбарсдек ётиб сув ичган,
Менинг боболарим у диёрларда.

Жону жаҳонимга туташ томирлар,
Олтинек кўмилган хонлар, амирлар,
"Мозори шариф"да шариф қаблар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Соғини селлариди увиб ётуплар,
Тупроқ остида ҳам севиб ётуплар,
Бошпарин Қиблага қўйиб ётуплар,
Менинг боболарим бу диёрларда.

Юлдузли хаёллар суреб ётуплар,
Расулулоҳ сұхbat куриб ётуплар,
Жонини Жабборга береб ётуплар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Мангу йиглаб ётган булоқлар — кўзлар
Янтоқлар тагида йигланған қылар —
Навоий қабрида гуллаган сўзлар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Ақлига эгилган ойлар, осмонлар,
Олтинга топилмас китоб қаронлар,
Давлатли сultonлар, чин мусулмонлар,
Менинг боболарим у диёрларда.

Мен борсам, зиёрат давонин ўпсам,
Машрабнинг ёрилган товонин ўпсам,
Чопони синтаган бўронин ўпсам,
Менинг боболарим у диёрларда.

Бошга салла қилиб тўфонларини,
Инсофга қақирган бўронларини,
Кўмда қаср қилган армонларини,
Менинг боболарим у диёрларда.

Зархи қотил ичсан кошоналарда,
Хурларга қўшилсан афсоналарда,
Сиз ачинмайсизи Фарғоналарда?
Қалбимнинг сultonни айтинг майлими?

Минг йил яшаймиз, биридан кечса?
Сабрга темирдан либослар бичса,
Қоработир — тунлар қонимиз исча,
Қалбимнинг сultonни айтинг майлими?

Бир бор тингламадик кўнгил майлини,
Ҳатто гуноҳ дедик, гуллар сайлини,
Тош йўлда ётган гул — шўрлик Лайлими?
Майлими, сultonни айтинг майлими?

Бошладим. Сабаби Қулмат муаллимнинг ўзига дуч келиш у ёқда
турсин, эсласман ҳам ки-ичимдан титрок турб, тасаввурим чиллар
чин бўлиб, номини эшиштас сесканин кетардим.

Бир кун Ғафур поплоннинг тўйида қурашдан олдин отам давра
четида турган Қулмат муаллимнинг олдига борди. Қўнглим совук
бир нимани сезиб мен ҳам отамга эртадим.

— Ўёлмагтайдан кетгандан кетгандан бери қўнглинг кенгайиб қол-
дими, муродинга етдингим?, — деди отам муаллимга.

Мен "кўйинг шунга гапирман" деган маънода отамнинг чонни
этагидан тортиклий бошладим.

— Ота, уйга кетамиш.
— Қўркма болам, қўркма!

Тоғдан лола бўлиб паста ўйл олсан,
Бизни оларни деб термулсақ, толсан,
Давонда кимнингдир қўлида қолсан,
Қалбимнинг сultonни айтинг майлими?

Қўнгил адашиби Ҷэёвонларда,
Олтида ариги бор маконларда,
Сув сўроб саргайсан саратонларда,
Майлими сultonни, айтинг майлими?

Умр учди тиги парроналарда
Нодирадек йиглаб сарсоналарда,
Тонгимиз отмаса Фарғоналарда,
Майлими сultonни, айтинг майлими?

Ўйлама

Ўйлама, мен кетсан у слуди деб,
Йўлда ташлаб кетсан, йўлда гуллайди.
Ўйлама, мен кетсан у ўлади деб,
Аёл ўтда гуллар, кулда гуллайди.

Кундуз магрур юрар ифор таратиб,
Нигоҳи тушгани кулиб ҷўғлайди.
Тун. Увлаган итиб бўйиндан кучиб,
Ўқсини йиглайди, жим — жим йиглайди.

Кундуз оёғидан ажратиб олган,
Қопконларни четта отиб йиглайди.
Тунда малҳам суртиб изтиробарга,
Бардоши бошига ботиб йиглайди.

Ўшалар одамми аёл номига
Турфа гийбат тузган, кир рўйхат тузган.
Ўшалар одамми, фаришталарнинг
Ҷақасига ёпишиб тумгасин узган.

Нафс бандалари англаб етмаган,
Энг муқаддас кўшик, сабргу — аёл.
Кибру ҳаво узиб отиб юборган,
Тупроқларда ёттан атиргул — аёл.

Аёлни унутмас биргина Аллоҳ —
Минг бир балолардан ўзи кўллайди.
Музларни синдириб, тошларни ёриб,
Аёл гуллаб чикар, аёл гуллайди.

Муаллиф ҳақида: Зулфия МУМИНОВА —
Нарпай туманида таваллуд топган. Тошду —
хозирги Ўзбекистон Миллий университетини тутаган.

"Ватан ташлаб кетмайди" (1984), "Бешикларни
асрагин дунё" (1986), "Ёнаётган аёл" (1992), "Истиклол оптин гулим" (1998), "Самога сочилган юл-
дузлар" (2000), "Кудратли юртимга" (2003), "Никох шартномаси" (2005), "Биринчи ўқитувчим" (2008),
"Аёлга бахт берин" (2011), "Хўрӯз нега ўчлайди?" (2014), "Бир куни дарс қодиринган бир умр
пушаймон" (2015), "Ишқ боғида бор эдим" (2016), "Юмшоғи ислами тиپратиканча" (2017), "Сурхон-
нинг муҳтаримлари аёллари" (2018), "Буюқ ўйғониш" (2020), "Сурхоннинг тадбиркор ўйлони", "Дониш-
манд тошбаканинг кўз ойнаги. Эртаклар" (2020), "Юрагида анор гуллабан аёл", (2021), "Юрагига
Сурхондэр сиккан аёл", "Болалар китоб беринг" (2021) сингари кўлпаб китоблари нашр этилган.

Ўзбекистон ўзувчилар уюшмаси аёзоси.

Бизлар кўришмадик

Бизлар кўришмадик, юз йиллар ўтди,
Хижрон тунлари бор, сахарингиз йўқ.
Умр ўтда ўтди, кўз ёшда ўтди,
Қалбимнинг сultonни хабарингиз йўқ.

Менга айтдиларки: "Вақт даволайди"
Вақт даволамади, хабарингиз йўқ.
Вақт, бевакат довулдек эгди, синдири,
Қалбимнинг сultonни хабарингиз йўқ.

Боги Дилкушода гул бўлиб кутдик,
Сизнинг Самарқандга сафарингиз йўқ.
Олмалар тўкилди Богишаомолда
Қалбимнинг сultonни хабарингиз йўқ.

Хижрон музлуклари ютди бу ишкни,
Музларни ёришга табарингиз йўқ.
Бу ҳолни ёзишга дафтарингиз йўқ,
Қалбимнинг сultonни хабарингиз йўқ.

Бизлар кўришмадик, юз йиллар бўлди,
Нечун бу юракдан кетарингиз йўқ?!
Ё борса келмасдан, борса келардан,
Мактуб жўнатишига капитарингиз йўқ.

На бу ёзиқларни тузарингиз йўқ,
На бу ришталарки узарингиз йўқ.
Омон қолдиришга шакарингиз йўқ,
Тамом ўлдиришга захарингиз йўқ.

Қалбимнинг сultonни хабарингиз йўқ...

Муаллиф ҳақида:

Ҷўчкор НОРҚОБИЛ —

1968 йил Олтиностай тумани-
даги Мўминкул қишлоғига туғилган. Ўзбекистонда хиз-
мат кўрсатган журналист (2001).

Тошду (хозирги ЎзМУ)

нинг журналистика факуль-
тетини тутаган (1992). "Дарё

ортидаги йиги" (1994), "Чи-
сақизга кирмаган мен бор"

(2002), "Кубил тур, азизим"

(2005), "Кўёши ким ўйтодид?" сингари насрый ҳамда "Хоси-
ятия дунё" (1992), "Кафтилдаги қизғалдок" (1993) шеърий тўл-
ламлари нашр этилган.

А. Пушкин, М. Лермонтов, С. Есенин, Е. Евтушенко каби шо-
ирларнинг асрларини ўзбек тилига таржима қилган.

Кўчкор НОРҚОБИЛ

УМР ШОМИДАГИ
НУР

Чакираверарди. Катта момон ўғилларини номини айтиб чакириши
ҳамоно кўчага чиқиб кетардим, момоннинг овози эшитилмайдиган
жойга — қишлоқ стагидаги сой бўйига кетиб қолаверардим.

Хуллас, мен синфда бирбон ғарбий! Адоплати, адоплатис... уруш...

— Нима экан, Сатторов!
— Ҳеч нима? Уруш ёмон. Ҳамма уруш ёмон, — дейман.

— Немис, фашистлар босиб келди. Бу адоплатисиз деган. Биз
танимизни ҳимоя килдик, бу адоплати уруш! Шунимиз тушунмай-
сан-а, ахмок...

Изза бўлдим. Иккى баҳо олдим. Бир ой аввал Салим отанинг Со-
бир деган ўғли ағон урушидан ўғли келвуди, темир тобути кай-
туди. Чидай оғладим. Болаглигимда ҳам қизиқон эдим. Ўрнимдан
даст турб мулламига савол отидim:

— Ағон уруши-чи? Ағон уруши. Адоплатими шу уруш?! Биз-
нилар у ерга бостириб боришиди-ку?

Муаллим шолғомдай қизарди-я! У ёқдан бу ёққа юра бошлади,
сунг менга қарашиб чинчиди.

— Й

МУТОЛАА

Шеър ижодкор ботини, тийнати, фикратининг акси ўлароқ пайдо бўлабди, унда инсон қалбиди яширини ётган изтироб, пуртана, дард, оғрик, армон, надомат турли шаклларда зуҳурланади. Таникли шоир Сирожиддин Рауфнинг "MASHHUR-PRESS" нашариётида чол этилган "Муаллақ чексизлик" шеърлар китоби айни шу фикрларни яна бир бор тасдиқлайди. Тирик сатрлар китобхони Олам ва Одамнинг мояхияти тўғрисида ўлаша, ён-атрофда содир бўлаётган воқеа-ҳодисалар асл сабабини англашга ундаиди. Уйувчини фикрларда мажбурлайдиган бу шеърларда инсонни тушуниш, англаш, хис қилиш руҳий эҳтиёж эканлиги ифодаланган, ҳаётининг турли кўринишлари ҳақда фалсафи мушоҳада юритилган.

"Асл муддаомиз мухаббат эди", – шеър тириклини, ҳаётнинг мазмунини шундай таърифлайди. Мухаббатиз инсон нуч, нурсиз, гумрок бир жонзотдан бўлак нарса эмас. Дарҳакат, одам болаларининг шариғлиги унинг мухаббати, иймони, ҳақни ноҳақдан ажрат олишида.

Келсан – ярашади мухаббат учун. Кулсан – ярашади мухаббат учун. Иши дебон саргарлаб, лахта қон ютиб, Улак – ярашади мухаббат учун.

Шоирлик аслида муросасизли, шоир ёлғон, хушомад, хоинлик, пасткашли, кўркоқлик, иккюзламачилик билан ҳеч қаёнин келишмайди. Ҳеч қанақасига оқлаш мумкин бўлмаган иллатлардан ҳазар килиш шоирнинг шахсини белгиловчи мезон. Руҳий мувознатини баркарор ушлаб тура олган ижодкорига салимий ва худди табиатдек табиий ёза олади. "Муаллақ чексизлик" да ҳаётда тез-тез учрайдиган, айримлар эса яшаш қоролига айлантириб олган иллатлар кескин танқид килинади.

Сирожиддин Рауфнинг шеърларини ичдан нурлантариб, чўг бериб турган нарса назаримда унинг шахси билан бевосита боғлиқ. Чунки шахс бўлмаган жойда ҳақиқий ижод бўлиши мумкин эмас. Ҳаётни кураш майдони деб билган муаллиф ўзининг ҳар бир шеърида янги фикр, фалсафий мушоҳада, ўтирип сўз, кескин хулосани баён қилган. "Бугуннинг одами", "Ҳақиқат", "Түғён", "Фаворора", "Ҳаబи ҳол", "Парадокс",

тақиғ фикрига эга бўлмаган, кимнинг аравасига ўтири, ўшнинг кўшигини айтиб кетаверадиган тутурӯқсиз, субутсиз, заиф кишилар барча замонларда тараққиётга гов, тўсиқ эканлигини шоир шундай ёзди:

Икки соат минбар олдида
Куйиб-пишиб беюра нотик
Ўзининг бир оғиз сўзин айтмади.
Ўз сўзи бўлмаган киши жуда ҳафли,

у истаган томонга эргашиб кетаве-

тирасиз бемаъни ҳавасларга берилиб кун кечираётганларни ҳаётда ҳеч кимлигини тасвирлайди:

Нумадир аслида ўтим деган сўз,
Ўзи тирик туриб ўлгеланлар камми?
Қориқ қайсигидир уларда гап-сўз,
Бехуда қувончи, бачканга ғами...

У худбин, корин-курсок ташвишидан ўзга фикри, ҳаёли бўлмаган кимсаларни огоҳлантиримоқчи, инсонлик рутбасига мунособ бўлишига чақирилган уч сатрли тизмаларда шоир фикрлар гавосига ўшайди. Айтмоқчи бўлган ҳар бир инжа фикрини халқона тилда – эл ичидаги кенг тарқалган айтим, ҳиммат, мақолларни бадий жиҳатдан қайта жилолаб, ўз гоявий мақсадига бўйсундидиради. У шу усулда айтмоқчи бўлган фалсафий-бадий умумлашмаларин ўқувчига тушунилиши осон булган жавоҳирга айлантиради. Шоирнинг маҳорати бор бўй-баси билан кўриниб турган кўплаб шеърларда воқелик ва кечининг паралепп равишда тасвирланиши бу асрларнинг ўзига хос алоҳида жиҳатларидан бири.

Сўз йўли оғир, машақатли. Мехнат сўзининг лугавий маъноси азоб эканлигини эсласак, икодининг жуда ноёб, сирли руҳий ҳолат эканлиги ойдинлашади. "Бугун шеър ёзиш – ҳавас. Тушуниш донишмандлицидир". Шоир тил учидаги шеър айтадиганлар, кўнглини ёзадиганлар, томоги, ҳалқуми билан шеър ўқидиганлар кўпайб бораётганингидан ўқинади. Шеърда ҳиммат бўлиши шартлигини, шеърни тушуниш, сўзининг маънояни каватларни кўриш, сениш, идрок килиш донишмандлик эканлигини ихчам бир тарзда эслатади.

Шеър – шаҳсият шарҳлари, "Муаллақ чексизлик" китоби айни шу фикрнинг тасдиқи ва исботи. Унда шоирнинг руҳияти, қалб кечинмалари, яшаш йўли, маслак, эътиоди бетакор бир оҳангда жаранглган. Китобнинг номидан кўриниб турганидек, бу шеърлар ўқувчини янги бир руҳий оламга бошлаб кетади, уни ердан кўтарилиши, самовий юксакликия чорлайди. Бу шеърлар топиш ва ўйқутшарлардан чарчаган шиддатли замоннинг фикри тера, зуко китобсарларни қалбидаги ҳаётга мухаббат, эртанинг куянишон, руҳига ҳалловат бахш этади. Зеро, ҳаётининг ижоднинг куч-кудрати ҳам ана шундадир. Иктидорли шоир Сирожиддин Рауф ёзганидек:

Жудолик кўниглэга солса-да гулув,

Алвидо демасман багримни тиглаб.

Илонум: олдинда бордир учрашува,

Салом, деб айтмоқча мудом интиқ лаб.

Илҳом ФАННЕВ, филология фанлари доктори.

"Уч томчи" сарлавҳаси остида кел-

ШЕЪР – АХСИЯТ АРХЛАРИ

"Дунёнинг иши" сингари шеърлар ҳам говий, ҳам бадий жиҳатдан маромига етган, пишик, пухта.

"Инсон" трактати таркибида кирилтган "Насиба", "Надомат", "Адолат", "Худбинлик", "Она", "Нисбийлик", "Дуне", "Инсоф", "Тақири", "Ҳақиқат" сингари шеърлар бир қарашда алоҳида мустакил манзумаларга ухшаб кўринса-да, аслида бир-бирининг узвий давоми, узаро бир-бирни тўлдириб турган реал ҳаётдай драматик лавҳалариди. Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Бахорин англамай ёзга етибман, Умрорин боғларида гумирлар кузак. Шахси мавхум, қиёфаси хира ўз мус-

риши, кутилмаган номаъкулчиликларга кўл уриши, ўз манфаати йўлида хиёбатни килиши мумкин. Жамиятнинг оғир нуқтаси бўлган бу тоифанинг қандай кирил тўғри йўлга солиш мумкин, хидоятга қайтаришинг иложи борми? "Хатто машук шифохона ҳам дардин тузатади одамни эмас". Шоир табииати сунъиляшиб, дунёнкаши муртагаш, руҳияти бўлмаган шоирларни тасвирлайдиган тутурӯқсиз, мустакил манзумаларга ухшаб кўринса-да, аслида бир-бирининг узвий давоми, узаро бир-бирни тўлдириб турган реал ҳаётдай драматик лавҳалариди. Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.

Шеър инсон олам ва одам ҳақида қанча кўп нарсани билгани сари ўзининг йўқотиши, калбидаги кемтикликлар, умрнинг нақадар омомат, ҳар бир лахза, ҳар бир нафас ганиматигини тобора чуқурроқ англайди, деб уқтиради.